

Genoeg is beter

Polarisatie over gewasbescherming steeds erger

Over het onderwerp gewasbescherming wordt een heftige strijd gevoerd. Recent dieptepunt is de kwestie met de Vlinderstichting. Voor wie het gemist heeft: begin augustus heeft de Vlinderstichting een rapport gepubliceerd met metingen van residuen van gewasbeschermingsmiddelen midden in Natura2000 gebieden. De onderzoeker was te zien op Omroep Flevoland, RTL enz. Het onderzoek werd opgepikt door o.a. STAF en Foodlog. De NAV heeft de onderzoeker gemaild om in te gaan op zijn uitnodiging om in gesprek te gaan en om wat onduidelijkheden in het rapport op te lossen. Zo stonden de Oostvaardersplassen er eerst niet in en later wel en werden daarbij de gevonden stoffen niet onderverdeeld in herbiciden, fungiciden en insecticiden zoals bij de andere gebieden. De volgende dag heeft de Vlinderstichting het rapport offline gehaald en is een bericht rondgestuurd dat de onderzoeker is bedreigd. Laat duidelijk zijn, dat is natuurlijk totaal onacceptabel! Wat daarna gebeurde is ook vreemd: NRC rapporteerde alleen over de bedreiging van de onderzoeker en impliceerde dat dit was veroorzaakt door (onterechte) kritische berichtgeving van Geesje Rotgers van STAF. Dit alles heeft nu tot gevolg dat de discussie inzake dit rapport gaat over journalistiek en over wetenschap: mag je wel of niet kritisch reageren, heeft NRC het rapport zelf eigenlijk wel gelezen, is het niet gewoon gebruikelijk bij wetenschappelijke rapporten dat anderen het kritisch bekijken, enz. Iedereen is het er wel over eens dat bedreiging echt niet kan. Maar het gaat helemaal niet meer over het belang van de vondst van middelen in natuurgebieden, of de conclusies gedragen worden door het onderzoek, hoe de resultaten zich verhouden tot ander onderzoek en of ze reproduceerbaar zijn, hoe we residuen in natuur kunnen voorkomen en of de gevonden concentraties kloppen en relevant zijn. En juist dat laatste is

wel belangrijk, omdat de Vlinderstichting vervolgonderzoek wil doen waarbij het effect van de gevonden concentraties wordt getest op vlinders.

De NAV probeert alsnog het gesprek aan te gaan met de Vlinderstichting om samen naar de uitkomsten te kijken en de onderbouwing daarvan. Het is niet de bedoeling dat gewasbeschermingsmiddelen in hoge concentraties in natuurgebieden belanden. Als dat wel gebeurt moeten we dat voorkomen en gaan we het gesprek aan.

Misvattingen

In het algemeen vindt de NAV dat het bij het onderwerp gewasbescherming steeds minder over feiten gaat en steeds meer over emoties. Of men is het niet eens over de feiten. We zien dat een aantal politieke partijen en natuurorganisaties erg ver gaat in plannen tegen het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Hierbij heersen wel een paar hardnekkige misvattingen, zoals bijvoorbeeld:

1. 'Er moet een verbod komen op preventief spuiten.' Het meest duurzame werkingsmechanisme van gewasbeschermingsmiddelen is geïnduceerde resistentie, waarbij het middel de afweer van de plant aanzet voordat de ziekteverwekker er is. Bij uitstek alleen effectief bij preventief spuiten! Juist deze middelen zijn vaak niet of nauwelijks giftig voor de doelorganismen omdat ze er niet op gericht zijn deze te doden. Ook preventief spuiten in combinatie met een BOS geeft enorme reductie van middelengebruik. Los van het feit dat er praktisch geen curatieve middelen meer zijn.
2. 'Een 250 m spuitvrije zone rondom natuurgebieden is redelijk en heeft weinig invloed op de productie en het boereninkomen.' Men vergeet, dat in de akkerbouw een spuitvrije zone in feite een teeltvrije zone betekent. Immers, als je een onbe-

spoten gewas van 250 m breed rondom je perceel laat staan is dat een bron van ziekten en plagen wat leidt tot meer bespuitingen en het heeft een groot negatief effect op het inkomen.

3. 'Boeren geven er niet om dat de middelen waarmee ze werken misschien kankerverwekkend zijn.' Daarbij wordt over het hoofd gezien dat boeren zelf het meest worden blootgesteld aan middelen en zelf ook graag gezond willen blijven!

Zorgen

Het is duidelijk dat er in de maatschappij steeds bredere zorgen zijn over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Maar de discussie ontspoorde: als je het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen verdedigt en wijst op hun bijdrage aan voedselzekerheid word je tegenwoordig zelf ook al gauw beschuldigd van angst zaaien.

De NAV vindt dat we de zorgen als sector serieus moeten nemen en gaat met iedereen het gesprek aan. Zo hebben wij gesprekken gevoerd met o.a. Podt (Kamerlid D66) en Urgenda en staan er nog meer gesprekken gepland. Daarbij trekken wij wel een grens: het moet wel gaan over feiten. Bijvoorbeeld zomaar roepen dat iets kankerverwekkend is, terwijl verder iedereen het er over eens is dat dat niet zo is helpt niet in een gesprek over oplossingen.

Gelijk speelveld

Naast gesprekken over verduurzaming blijft de NAV zich ook inzetten voor behoud van een voldoende breed middelenpakket en een gelijk speelveld. Als in Nederland of de EU het middelengebruik sterk moet worden gereduceerd en prijzen oplopen, kopen de supermarkten gewoon goedkope voedsel in uit het buitenland waar minder regels gelden. Beperking van gewasbescherming in de EU kan wat de NAV betreft alleen bij een gelijk speelveld binnen en buiten de EU! **NAV**

NAV gematigd positief over 8e Actieprogramma

De NAV heeft een zienswijze ingediend (zie www.nav.nl) op het deel van het 8e Actieprogramma wat nu gepubliceerd is. En dat is precies één van de problemen: er ontbreekt nog veel van de plannen, zoals de aandachtsgebieden die de NV-gebieden moeten gaan vervangen en de nieuwe gebruiksnormen op zand en löss. Deze worden in oktober gepubliceerd en dan kunnen we opnieuw reageren.

In het algemeen vindt de NAV het teleurstellend dat nieuwe maatregelen worden gestapeld bovenop de generieke maatregelen uit het 7e AP, ook in gebieden

waar de waterkwaliteit al op orde is. Dit geldt ook voor doelsturing, maar we zijn wel positief over het opnemen van doelsturing in het concept. De enige beperkende maatregel uit het 7e die verzacht wordt zijn de bufferstroken: deze gaan op klei en veen van 3 of 1 m naar 1 of 0.5 m. Maar dat wordt dan weer pas in 2027 van kracht. Dat snappen wij echt niet, de invoering kon in 2023 met terugwerkende kracht maar afschaffen kost 1.5 jaar...

Wat we goed vinden is dat er onderscheid gemaakt wordt tussen gebieden waar de waterkwaliteit al op

orde is en gebieden waar dit niet zo is. Dat leidt ook tot onderscheid tussen zandgebieden: noord, midden en zuid worden verschillend behandeld. Ook positief zijn we over het feit dat in aandachtsgebieden waar alleen P een probleem is, geen korting in de N-bemesting meer komt. Men wil daar met infiltratiegreppels gaan werken.

Wij hebben samen met VAVI en LTO een alternatief voorstel opgesteld voor de 1-oktober maatregel op zand. De Commissie Deskundigen Mest (CDM) vindt dit een evenwaardig alternatief. Toch wordt het niet generiek ingevoerd, maar deel van de maatregelen van doelsturing. *lees verder op pagina 2*

Wat een extreme verschillen in weersomstandigheden dit jaar. Het neerslagtekort is weer fors. Met name het zuidwesten heeft vanaf maart nauwelijks neerslag gehad en daar vallen de gewasopbrengsten erg tegen. Terwijl we op hetzelfde moment historisch lage prijzen van industrieaardappelen voor vrij product zien. Al drie jaar een groter areaal en in dit derde jaar landelijk bovengemiddelde opbrengsten gecombineerd met haperende afzet van eindproduct maakt een overschot van naar het nu lijkt 2 miljoen ton. Ferdi Buffen sprak op de aardappeldag van Weuthen over de RESET knop. Met andere woorden: verklein het aanbod.

Bij ons in de kantine bespraken jonge boeren dat dit zo toch niet kan. 'Kosten zijn sterk omhoog gegaan en dan deze prijzen. Zo blijven we geen boer.' Zij

hebben gelijk, maar ze hebben ook zelf een sleutel in handen.

Ik werd deze week gebeld door een journalist van Eén Vandaag. Hoe die lage prijzen ontstaan en wat dat betekent op het boerenland. Ik heb uitgelegd dat dit de harde waarheid is van telen voor de vrije markt. Tweederde van het areaal is vastgelegd. Als de opbrengsten tegenvallen is de prijs voor het restant waarschijnlijk hoog en dit jaar dus extreem laag. Zo werkt de markt. Wat mij betreft gaat het vervolgens niet over de prijs van een zakje friet die niet meezakt in prijs want daar gaan grotendeels de vastgelegde aardappelen in. Wat mij betreft nu geen Calimerogedrag, maar laten we deze winter verder invulling geven aan 'Genoeg is Beter' en een structureel kostendekkende teelt. Maar dan niet als incident omdat nu de markt echt tegen zit, maar structureel. De NAV maakt jaarlijks een kostprijsberekening en de POC gaat met haar leden het gesprek met de industrie aan. Dat gesprek is kei-

hard nodig, want reken er maar op dat de industrie de contractprijzen voor oogst '26 naar beneden drukt. Ook geeft Ferdi Buffen in zijn toespraak aan dat er pootgoed genoeg zal zijn en de prijs wel naar beneden kan...

Het is vast niet toevallig dat Celavita failliet gaat voordat er ook maar één teler betaald is. Spreek uzelf aan, uw kinderen en uw burens om samen aan tafel te gaan, bij voorkeur in POC-verband, om mogelijkheden en onmogelijkheden te bespreken. Wacht niet af tot contracten op tafel liggen, maar begin direct na de oogst. Onder het motto: doe samen wat je niet alleen kunt.

De verkiezingen komen eraan en wij zullen de akkerbouwstandpunten waar we ook maar kunnen onder de aandacht brengen.

Succes met de oogst!!

Adrie Vermeulen

vervolg van pagina 1

NAV gematigd positief over 8^e Actieprogramma

Dat vinden wij niet uit te leggen, het gaat voorbij aan goede landbouwpraktijk. Datzelfde geldt voor het laten vervallen van de bemestingsnorm voor

groenbemesters. Zoals wij het nu lezen vervalt overall de najaarsbemesting, daar zijn wij het echt niet mee eens.

Samenvattend zien wij wel een trendbreuk: deze minister probeert niet meer beperkingen op te leggen dan nodig, maar wat de NAV betreft kan dat

nog krachtadiger. Het ministerie gaat alle zienswijzen beoordelen en komt binnenkort met verdere uitwerking van zaken die nu nog niet duidelijk in het concept 8^e AP stonden. **NAV**

Handelsdeals EU-Mercosur, EU-VS en Oekraïne

Het heeft al tientallen jaren geduurd voordat de EU en de Mercosur-landen tot een akkoord zijn gekomen over de tekst van het handelsverdrag. En na dat akkoord over de inhoud wordt er ook al weer jaren gepraat binnen de EU en tussen de EU en de Zuid-Amerikaanse landen om werkelijk tot een deal te komen die door alle betrokken partijen geratificeerd kan worden. Dat de NAV grote bezwaren heeft tegen deze vrijhandelspolitiek in het algemeen is in dit blad vaker aan de orde gekomen en dat deze bezwaren heel sterk gelden voor het EU-Mercosur verdrag is ook al heel vaak besproken. Diezelfde bezwaren leven ook bij veel maatschappelijke organisaties en ook leeft dit sterk in de Tweede Kamer. Daar is, op initiatief van de Partij voor de Dieren, al verschillende keren met overgrote meerderheid een motie aangenomen dat de Nederlandse regering in de Europese Raad tegen dit verdrag moet stemmen. Tot nog toe heeft het kabinet nog steeds geen standpunt bepaald. Er zijn meer lidstaten waar nog geen standpunt bepaald is, waardoor de afronding van deze deal nog niet in zicht is.

Onderhandelingen EU en VS voortvarend van start

Een langdurige procedure is voor handelsverdragen niet bijzonder, de meeste verdragen kosten tientallen jaren voor ze afgerond zijn. Daarom wakte de snelheid waarmee de onderhandelingen met de regering Trump van start gingen verbazing. Het dreigement van Trump om de EU heffingen van 30% of meer op te leggen zal hier alles mee te maken hebben. In één weekend heeft men de basis van de deal gelegd. Het schrikbeeld van heffingen

van 30% op Europese goederen is afgewend. De heffing van 15% zal ongetwijfeld voor de Europese staal- en auto-industrie een opluchting zijn. Voor de landbouw betekent de deal, zoals het nu lijkt, dat op Europese producten in de VS ook een heffing komt van 15% en voor Amerikaanse producten zit in de EU een heffing van 0%. Bovendien wil de VS, dat bepaalde eisen aan de productie versoepeld worden. Dus de heffing is lager en ook de eisen zijn lager voor Amerikaanse producten. Daarmee pakt de deal voor Europese boeren heel slecht uit. We zien hier dus voor de zoveelste keer dat de landbouwbelangen als wisselgeld zijn gebruikt voor de belangen van de industrie. Om dit te voorkomen pleit de NAV er al heel lang voor om landbouw en voedsel uit de grootschalige handelsverdragen te houden en wanneer nodig apart voor landbouw en voedsel afspraken te maken.

Oekraïne

De gang van zaken rond de onderhandelingen met de VS hebben hun invloed op de afronding van het EU-Mercosur verdrag. Omdat de EU zo gemakkelijk de landbouwbelangen in de gesprekken met de VS opzij heeft gezet, maken een heel aantal Oost-Europese landen zich zorgen over hoe het zal gaan als de EU de banden met Oekraïne wil verstevigen. Omdat Oekraïne zijn graanexport nauwelijks meer via de Zwarte Zeeroute kan laten verlopen, gaat er veel per trein naar omliggende landen. En dit heeft een negatief effect op de graanmarkten in die landen. Daarom beginnen een aantal van die landen te twijfelen aan het goedkeuren van het EU-Mercosur verdrag.

Samen solidair met Oekraïne

De NAV begrijpt de zorgen die de boeren in de omliggende landen van Oekraïne hierover hebben. De NAV is het er helemaal mee eens dat we de Oekraïners moeten helpen in de huidige rampzalige situatie. Maar die steun moeten we als maatschappij als geheel dragen en niet alleen op onze collega-boeren afwentelen.

De hele situatie rond de betrokken handelsverdragen laat zien dat deze veelomvattende handelsverdragen steeds meer nadelen kennen. In ieder geval voor de voedselproductie is dit het geval. Voedsel heeft een veel te groot maatschappelijk belang om het helemaal aan de vrije markt over te laten. **NAV**

GLB: denk om bijwerken eco-activiteiten!

Officieel moet u eco-activiteiten zo snel mogelijk terugtrekken uit de GO wanneer u weet dat u ze niet (geheel) uitvoert. Nu is dit door drukte op het land iets wat makkelijk vergeten wordt, maar denk eraan dat u toch even de tijd neemt om zaken bij te werken. Bijvoorbeeld percelen terugtrekken die u had opgegeven voor vroeg rooien maar waar dit niet is gelukt. Voorkom problemen en werk het bij! **NAV**

Akkerbooster als nieuw innovatieplatform

Introductie

Deze maand interviewen we Lotte van Dueren den Hollander van de BO Akkerbouw over een nieuw innovatieplatform, Akkerbooster. Maar eerst vragen we Lotte om wat over haar achtergrond te vertellen. Lotte: 'Ik ben opgegroeid op een akkerbouwbedrijf in de Hoeksche Waard. Ik heb Plantenwetenschappen gestudeerd in Wageningen. Ik werk ook nog in deeltijd op het ouderlijk bedrijf. Sinds 2021 werk ik bij de BO Akkerbouw. Ik ben daar begonnen als kenniscoördinator op het onderzoeksprogramma wat wordt betaald uit de bijdragen van akkerbouwers. Kennis-coördinator houdt deels in dat ik de projecten inhoudelijk begeleid. Ook probeer ik de doorstroming van kennis uit onderzoek naar de praktijk te bevorderen en andersom. Die doorstroom gaat steeds beter zie ik. Inmiddels doe ik ook de innovatie binnen de BO.' BO Akkerbouw coördineert veel onderzoek met veelbelovende resultaten, maar de implementatie in de praktijk gaat vaak langzaam. Als we Lotte vragen hoe dat komt zegt zij: 'Het kan inderdaad beter. We letten er op dat onderzoekers daar ook echt een plan voor opstellen. Samen met de partners van de onderzoeksprojecten zouden we nog beter uit kunnen dragen wat er uit onderzoek komt. Tegelijkertijd zien we dat er moeilijk akkerbouwers te vinden zijn voor begeleidingscommissies van projecten.'

Innovaties

Wil de BO Akkerbouw echt een aanjager op het gebied van kennisontwikkeling en innovaties zijn? Lotte antwoordt: 'Wat betreft onderzoek en innovaties zeker. We willen zorgen dat de kennis er is als die nodig is. We denken kritisch mee in onderzoeksvoorstellen om echt te zorgen dat akkerbouwers er wat aan hebben.'

Recent heeft BO Akkerbouw het initiatief Akkerbooster gelanceerd. Lotte legt uit: 'Het doel van Akkerbooster is om baanbrekende innovaties te stimuleren, dingen die echt groot en vernieuwend zijn. Onze missie is om de innovatiekracht in de sector te versterken. Financiering is 50/50 voor het Ministerie van LNV en de BO Akkerbouw. Er is een kerngroep van vijf jonge akkerbouwers die meedenken. Zij zijn ook ambassadeurs van Akkerbooster.'

Akkerbooster gaat om echte vernieuwingen, niet om aanpassingen van wat al bestaat. Op de vraag hoe je met zoiets begint antwoordt Lotte: 'We zijn nog bezig met de opbouw. We zijn ook op zoek naar akkerbouwers die een innovatief idee hebben en hulp kunnen gebruiken om dat verder uit te denken en ontwikkelen. Daar kan Akkerbooster bij helpen. Met de BO hebben we een groot netwerk in de hele keten en bij kennisinstellingen. Wij kunnen mensen met een idee linken aan bijvoorbeeld onderzoekers of bedrijven. Innovatie gaat niet perse om nieuwe kennis vergaren, dus er rolt niet altijd een onderzoeksvoorstel uit.' Het kan natuurlijk dat er voorstellen binnen komen die in feite geen echte innovaties zijn, maar aanpassingen. Lotte zegt dat het altijd maatwerk zal betreffen, maar zij wil ook echt aanjagen. Zij vertelt: 'Ik wil een campagne opzetten om akkerbouwers te stimuleren anders te denken, om te inspireren. En bijeenkomsten organiseren op hele andere locaties dan de akkerbouw, bijvoorbeeld om in de glastuinbouw te kijken of hoe een volledig geautomatiseerd

'warehouse' functioneert.'

Drie aspecten

De innovaties kunnen gaan over drie aspecten: technisch, sociaal en economisch. Technisch gaat over teelt, opslag en bewaring. Bij sociale innovaties staat de moderne ondernemer centraal. Momenteel is er relatief veel eenvormigheid van bedrijfsvoering in de akkerbouw. Lotte zegt daarover: 'innovatie kan ook een nieuwe bedrijfsstructuur zijn, of het stimuleren van nieuwe instroom in de akkerbouw.'

Bij economische innovaties gaat het om bijvoorbeeld nieuwe verdienmodellen en nieuwe bedrijfsvormen. Lotte ziet dat nieuwe machines soms ook vernieuwing meebrengen op economisch en sociaal gebied. 'Bij een nieuw systeem als de Eco-robotix zie je bijvoorbeeld dat bedrijven die samen aanschaffen vanwege de hoge kosten.'

Het is niet de bedoeling om puur te focussen op het oplossen van technische problemen, maar om vanuit innovatie en ondernemerschap echt nieuwe zaken te ontwikkelen. Lotte noemt als voorbeeld kleine robots voor scouten, of om beelden te verzamelen om AI-modellen te trainen en wellicht in de nabije toekomst plekgewijs te kunnen bestrijden. Robotisering en automatisering zijn belangrijk bij steeds groter wordende bedrijven en minder beschikbare arbeid. Lotte is recent met een Nuffield-beurs op studiereis naar de VS geweest en vertelt daarover: 'In Australië blijken ze al veel verder te zijn met automatisering op het land. In de VS en Polen trof ik een vulsysteem voor de spuitmachine waarbij je zelf niks meer aanraakt. En in de VS doen ze al veel bespuitingen met drones. Wij denken in Nederland vaak dat wij in alle opzichten voorop lopen in de landbouw maar dat geldt niet op alle gebieden.'

Ideeën ophalen

Lotte doet met Akkerbooster mee met een twee-dejaars vak bij de TU Delft. Daar moeten studenten voor een bepaalde uitdaging een robot ontwerpen en bouwen. Ook wil zij via Academic Consultancy Training studenten van de WUR gebruiken om met innovatieve ideeën aan de slag te gaan.

Eind september begint Lotte met een campagne om Akkerbooster bekendheid te geven en om mensen te inspireren en te activeren. Deze winter organiseert zij excursies en hoopt ze met diverse interviews ook bekend te worden met Akkerbooster bij de akkerbouwers. Zij roept bij deze akkerbouwers op om met ideeën bij haar te komen. Daarbij moet het niet gaan om kleine stapsgewijze aanpassingen, het moet wel echt innovatief zijn. Zij kan mensen met ideeën o.a. in contact brengen met mensen die hen verder kunnen helpen.

Lotte zegt daarover: 'Je moet Akkerbooster zien als incubator voor innovaties. We kunnen bijvoorbeeld financiering bieden om kennis in te huren om het idee verder uit te denken.'

Het is goed dat het ministerie er bij zit, want dan kunnen die vroegtijdig gaan nadenken over aanpassen van de regelgeving als de huidige regels niet stroken met een innovatie.

Lotte sluit af met: 'Ik hoop ook dat Akkerbooster plezier in de sector een boost kan geven, met echte nieuwe stappen vooruit.'

Meer lezen over Akkerbooster:

www.Akkerbooster.nl

Daar kunt u kennismaken met de vijf ambassadeurs en kunt u ook uw innovatieve ideeën kwijt!

NAV

Het Kernteam van Akkerbooster. Bron: BO Akkerbouw.

En wat deed de NAV nog meer in juli/augustus?

- De NAV heeft twee vergaderingen van het project 'Waterdichte kaders' bijgewoond. In dit project wordt rondom verschillende waterkwaliteitsmeetpunten waar regelmatig te veel gewasbeschermingsmiddelen worden gevonden nader onderzoek gedaan naar de herkomst. Dit project is een privaat initiatief van de sector en diverse andere partijen. De eerste resultaten komen inmiddels binnen, we komen hier in een later stadium op terug.
- De NAV heeft deelgenomen aan een stakeholderbijeenkomst van LVVN over aanpassing van de gebruiksnormen bemesting en de aanwijzing van aandachtsgebieden die in de plaats komen van de NV-gebieden. We hebben input kunnen leveren op de plannen. Volgende maand worden de plannen openbaar en komen we er op terug. **NAV**

Bean Deal / PO Eiwitboeren van Nederland

Op vrijdag 28 augustus vond de afsluiting van het driejarige project Bean Deal plaats. Het was een feestelijke afsluiting waar staatssecretaris Rummenie bij aanwezig was. Maar het was tegelijkertijd het moment waarbij het stokje (meer plantaardig eiwit van Nederlandse bodem) werd overgenomen door een drietal partijen nl.: Bean Meal, Plant Protein Forward en de mede door de NAV opgerichte Producenten Organisatie Eiwitboeren van Nederland. Bean Meal richt zich op een jaarlijks terugkerende actieweek samen met aangehaakte partners om extra aandacht te genereren voor meer plantaardige eiwitten op het bord. Plant Protein Forward richt zich op het ondersteunen van partijen en initiatieven met ketenversterkers. De PO Eiwitboeren van Nederland richt zich voor haar leden op het maken van deals met afnemers van in Nederland geteelde plantaardige eiwitten. Dit doet zij middels het sluiten van deals met zogenaamde mantel-overeenkomsten. De PO houdt de regie over de producten tot aan de uiteindelijke afnemer, een duidelijke wijziging in ketenbenadering. Dit is een beweging die vanuit het grondgedachtegoed van de NAV (Genoeg is Beter) van harte ondersteund wordt door de NAV. En het is ook waar onze Eurocommissaris Hansen een voorstander van is: meer marktmacht aan primaire producenten toebedelen. De PO Eiwitboeren van Nederland boekt hierin inmiddels de eerste successen. Er is een deal gesloten met Jumbo voor de levering van spliterwten van Nederlandse bodem voor zowel private label als de verspakketten. Ook met A-merk HAK is een overeenkomst gesloten, zodat weer voor het eerst sinds 50 jaar het oer-Hollandse snertrecept weer gemaakt kan worden van in Nederland geteelde erwten. Tot slot gaat ook cateraar Compass over tot het serveren van erwtensoep van in Nederland geteelde erwten. Dit smaakt naar meer!

Het vergt een hele inspanning om de keten van boer tot bord anders vorm te geven maar het is wel heel duidelijk lonend voor de producenten. De PO Eiwitboeren van Nederland is en blijft op zoek naar meer afnemers van in Nederland geteelde eiwitten. Afnemers die begrijpen dat dat niet altijd voor de laagste prijs kan als gevolg van de hoge grondprijzen en de strengste regelgeving, maar die kiezen voor duurzamer geteelde producten van de hoogste kwaliteit. Anderzijds is de PO op zoek naar gemotiveerde telers als lid om invulling te geven aan de toenemende vraag van in Nederland geteelde plantaardige eiwitten. **NAV**

foto: Horring Zeewolde

Agenda

25 september 2025 NAV-bestuursvergadering

12 oktober 2025 Ontmoet de Boer,
zie www.nav.nl

Foto voorpagina: Sjoerd Heestermans

Het eerstvolgende blad verschijnt op 3 oktober.

Voordelig kennismaken met de NAV!

Nog geen lid van de enige echte, onafhankelijke en sectorale vakbond van en voor akkerbouwers, de NAV?

Word dan nu lid. Dat is nu heel aantrekkelijk: tot 1 januari 2026 betaalt u € 50,-. Of: u bent al lid maar uw buurman of vriend nog niet? Help de NAV versterken en overtuig uw collega van het goede en nuttige werk van de NAV. Ook voor uw collega geldt: tot 1 januari 2026 is de contributie € 50,-.

De NAV is puur sectoraal voor het akkerbouwbelang en stelt het inkomen van akkerbouwers centraal. Belangenbehartiging kan plaatsvinden zonder concessies te doen aan andere sectoren. De NAV zet zich in voor faire opbrengstprijzen, dat wil zeggen integrale kostprijs (dus inclusief vergoeding voor eigen arbeid en eigen vermogen) plus ondernemersmarge. De vakbond strijdt voor betere toekomstkansen dan degenen die de akkerbouw willen overleveren aan de grillen van de (wereld)markt. U ziet het: de NAV is uniek.

Lid worden kan via het inschrijfformulier.

Dit kunt u vinden op www.nav.nl

of pak de telefoon (06-15 62 44 60).

Nederlandse Akkerbouw Vakbond

Postbus 318
8250 AH Dronten

tel 06 - 15 62 44 60

e-mail info@nav.nl

website www.nav.nl

@NAV_AkkerBouwer

Nederlandse.Akkerbouw.Vakbond

Nederlandse Akkerbouw Vakbond

Contactpersonen

Voorzitter

Adrie Vermeulen
06-20 42 47 77

Regio Noord

Gerlof Bergmans
06 - 45 28 67 85

Regio Noordoost

Johan Koop
06 - 52 31 20 04

Regio Flevoland

Keimpe van der Heide
0320 - 213 611

Regio Noord-Holland

Tom Koenraad
06 - 11 47 21 39

Regio Zuid/Zuidwest

Sjoerd Heestermans
06 - 23 40 12 08